

Berta Golob

Misijonar ob Nilu

Ob dvestoletnici rojstva slovenskega misijonarja
Ignacija Knobleharja

SŠK-SKU

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —
CELJE - LJUBLJANA

Vsebina

- 1 Mogoče bo šel pa po svetu 7
2. Drugačen 10
- 3 Polomija mu ne vzame poguma 13
- 4 Nenadna odločitev 16
- 5 S poštnim vozom v Ljubljano 19
- 6 Na pot 22
- 7 Zavrnjen 25
- 8 Sprejet 28
- 9 Proti Afriki 31
- 10 Prvi grob 34
- 11 Abuna 37
- 12 Spet po belem Nilu 40
- 13 Prosit gre 43
- 14 Jutranja zvezda 46
- 15 Na hrbtih kamel 49
- 16 Nov začetek 52
- 17 Dobrodošli 55
- 18 Vogelni kamen 58
- 19 Spet skozi puščavo 61
- 20 Obupala sta 64
- 21 Godita nun nutu lin 67
- 22 Še po modrem Nilu 70
- 23 Abuna joka 73
- 24 Afriške otroke kupujemo 76
- 25 Prihajajo in umirajo 79
- 26 Pisma in obiski 82
- 27 Nekoč bo bolje 85

28 Ne more zaspati 88

29 Puško potrebuje 91

30 Po Nilu prihaja 94

31 In potem? 97

Litanije Matere Božje 100

Spremna beseda (dr. Marko Frelih) 102

1

MOGOČE BO ŠEL PA PO SVETU

Oče misijonarja Ignacija Knobleharja, mesar in gostilničar iz Škocjana na Dolenjskem, je bil daleč naokoli znan šaljivec, tisti dan pa je nemara res vstal z levo nogo.

»Kje spet tiči ta fant? Kam se je zagledal? Že zdavnaj bi moral priti nazaj.«

»Ne bodi tako neučakan,« ga je skušala pomiriti žena Uršula.

»Če ga pošljem po tobak, ve, da mora hiteti. Moja pipa je prazna.«

»Ti in tvoja pipa,« je ugovarjala žena, »Nacek ima rad cvetice in živali.«

»Od tega ne bo mogel živeti. V gostilni tudi ne bo za rabo, to vem že vnaprej.«

»Za božjo voljo, saj je otrok,« je zavzdihnila mama Uršula. »Zakaj si danes tako pust in neučakan?«

V zvoniku je ura odbila dvanajst. Zazvonilo je. Oba sta sklonila glavo in odmolila angelovo češčenje. Potem sta šla spet vsak po svojem opravku.

Ta čas se je doli za potokom zdrznil mali raziskovalec komarjev in drugega drobnega mrčesa. Joj, kaj bodo rekli ata? Tudi on je hitro odmolil angelovo češčenje. Bog in Marija ter svetniki so prvi. Za njimi pa sta takoj ata in mati.

Zato je zdaj pohitel. Brž domov, hitro, kolikor zmorejo bose noge. Ni bilo veliko časa, da bi poslušal murenčke. Ampak bo že prišel dan, ko bo enega izbezal iz luknjice. Mora videti, na kakšne goslice igra.

Ves zasopel je pritekkel domov, ata se je že veselo šalil z nekim pivcem. Knobleharjeva gostilna skoraj nikoli ni bila prazna, posebno živahno je bilo ob nedeljah. Nacku pivci niso bili mar. Raje se je zadrževal kje na samem ali pa je moral paziti na mlajšega bratca.

»Le kaj bo iz tega otroka?« je večkrat pomislila mama Uršula in ga spet in spet priporočala Materi Božji.

»Ti ga varuj,« je tiho molila, »tako kot si varovala Jezusa. Ta moj prvi otrok je preveč resen. Bojim se zanj. Pa tudi v šolo bo moral. Mati nebeška, tebi ga izročam.«

Nacek je imel drugačne skrbi. Nihče mu še ni natančno povedal, kako je Bog ustvaril vso naravo. Kdaj je na primer ustvaril deževnika in kako? Zakaj deževnik nima nog? Zakaj ptice letajo? Zakaj se lastovke vsako pomlad vrnejo v svoje gnezdo? Ali Bog res vse vidi in ve? Ponoči in podnevi? Ali ve, da ima sosedom Florjan gliste? To so, pravi mama, majhne živalce, ki se ti naselijo v trebuh in potem postajaš bled in glistav in nisi za nobeno rabo.

Ko so Knobleharjevi zvečer molili rožni venec, je Nacek včasih med dolgo molitvijo zadremal, pa ga je mama malo dregnila in je bil takoj spet buden, saj ga je zaskrbelo, da mu Bog ne bi zameril zaspanosti. Mama je otroke učila, da Bog vse dobro plačuje in vse hudo kaznuje in da morajo biti kar se da pridni, da bodo nekoč prišli v nebesa.

Ali so v nebesih tudi živali in rastline, je premišljeval Nacek iz dneva v dan bolj zaskrbljen. Vprašal pa ni nikogar. Toda če je bil v raju lep vrt, je gotovo v nebesih še lepši. Kako je s kačami? Njemu se zdijo prav lepe. Nič se jih ne boji. Zakaj neki je ravno kača zapeljala Evo, da je odtrgala sadež in ugriznila vanj? Ker je Bog to prepovedal, bi res morala ubogati.

Kaj pa on? Ali zmeraj uboga očeta in mamu? Mamu zmeraj, očeta pa ...

Nerad stopi v mesnico, ker ne mara vonja krvi. Nerad stopi v pivsko sobo, ker ne mara vonja po vinu in žganju.

Ne, on že ne bo mesar in tudi gostilničar ne bo. »Bom že kaj,« si je rekel, »mogoče bom šel kar po svetu. Samo da me ne bi napadle gliste tako kot Florjana.«

»Ignacij,« mu je rekel v nedeljo po sveti maši gospod župnik, »zdaj si že tako velik, da boš šel kmalu v šolo.« Malo ga je zaskrbelo. Ali ima res vsak učitelj palico? On sploh še ni bil nikoli tepen. Pa tudi nikogar še ni udaril. Še lisice ne bi, čeprav jim je pobrala že sedem kokoši.

Preden je zvečer zaspal, je pomislil na Florjana. Ali zanj res ni nobenega zdravila?

Naloga

Postavi oltarček z Marijino podobo. Nanj položi sliko svojih staršev in se Bogu zahvali zanje.

V Knobleharjevi zbirki je veliko različnih sulic. Ljudje so sulice krasili s trakovi iz kačje kože. Nekatere sulične osti so okrašene z odebelitvijo in vrezanimi vzorci.

4

NENADNA ODLOČITEV

Slišali smo, da Ignaciju Knobleharju v šoli ni šlo vse gladko, da je dobival slabe ocene, vendar se je učil in dosegel uspeh. Še vedno ima rad naravo, zvezde in živali. Prav tako kot bratje frančiškani, pri katerih nadaljuje svoje šolanje.

V Škocjan je prišel nov župnik. Iz ljubljanskega mesta v škocjansko vas. Pravijo, da je zelo učen. Pravijo, da je bil v Ljubljani pomemben človek. Kako da si je potem zaželel biti župnik na vasi?

Ignacija to ni zanimalo. Bil je zelo vesel, ker ga je novi župnik takoj opazil – kako tudi ne, saj mu je stregel pri maši – in ga prijazno povabil v župnišče.

Te počitnice so bile res nekaj vredne. Župnik Janez Zalokar je Ignaciju odprl oči še za kaj drugega. Seveda, narava! Saj je delo Božjih rok. Seveda, šolski predmeti! Saj so potrebni.

»Toda, Ignacij,« je dijaka spodbujal učeni župnik, »ti se moraš naučiti tudi kaj takega, česar v šoli sploh ne izveš. Učiti se moraš še sam iz raznih knjig.«

»Nimamo jih,« je Ignacij odkrito priznal.

»Jaz jih imam, kot vidiš, veliko, in prav rad ti jih bom posojal.«

»Ali res govorite tudi francosko? Tako pravijo ljudje.«

»Res. Tudi tebi priporočam, da se naučiš francoščine. Vidiš, v latinščini imaš lepo šolsko oceno. Zakaj se francoščine ne bi učil kar sam, še preden bi prišla na vrsto v šoli? Kakšne načrte pravzaprav imaš? Novomeško gimnazijo boš kmalu končal, a če hočeš imeti popolno srednjo šolo, jo moraš dopolniti v Ljubljani.«

»Veste, saj tega se že veselim.«

»Tako je prav, mladi mož,« ga je pohvalil župnik.

Mladi mož se je takoj lotil dela. Med počitnicami se je sam prebijal skozi francoske lekcije. Župnik je bil tega neizmerno vesel,

in kadar se je odslej Ignacij oglasil pri njem, ga je hudomušno pozdravil po francosko: Bonjour [bonžu].

Že se je začel pouk. Ignacij je imel pri sebi tudi francosko knjigo. Vse manj časa pa mu je ostajalo za kakšen sprehod. Sošolci so ga sicer imeli zelo radi, ker jim je vedno pomagal, za veselo družbo z njimi pa ni bil uporaben. V cerkev je šel najraje sam, še raje sam od svete maše, da je v miru premišljeval Božje skrivnosti.

Ljudje so bili v tistem času zaskrbljeni. Rzasajala je kolera in smrt je neusmiljeno kosila.

Ignacij je vedno rad prebral, kar je iz daljnih krajev v domovino sporočal misijonar Baraga. Zdaj se je razvedelo, da se je za kratek čas vrnil. Tudi v Metliki se je že oglasil. Prav tam, kjer so ga pred leti njegovi nasprotniki celo pretepli, tako da je še z večjo vnemo odšel med pogane.

Tisto nedeljo leta 1836 je Baraga maševal in pridigal v Novem mestu. Ignacij ga je poslušal z napol odprtimi usti. Nepremično je zrl na prižnico in vpil vase Baragov glas in obraz. Pogani, pogani! Ničesar ne vedo o Odrešeniku. Indijanci so. Beli trgovci jih izkoriščajo. Kaj bo z njihovimi dušami, če ne spoznajo Kristusa? »Ljudje božji, pomagajte,« je vernike spodbujal pridigar, »pomagajte z darovi, odločite se še vi za delo v misijonih. Vsak rajniš, vsak vinar iz vaših rok rad sprejemem za misijonarske potrebe med pogani tam daleč v Severni Ameriki. Dragi verniki, tam je strahovit mraz. Tam so dolge zime. Do umirajočega človeka se večkrat prebijam po snegu ves dan.«

Ignacijeva odločitev je takojšnja: da, to in samo to! Misijonar želim biti. Misijonar! Misijonar! Samo to. Samo to. Nikomur ne črhne niti besedice. Uči se in uči. Moli in moli. Odločen je, da pojde v Indijo. A bo treba znati tudi jezik domorodcev, ne samo uradno angleščino. Začne se učiti indijski jezik sanskrt.

Spričevalo je dokaz, da je Ignacij najboljši dijak. Za slovo od gimnazije je nagrajen s posebno častjo: pripravi naj poslovilni govor za učitelje in dijake.

Zdaj je star osemnajst let. Med vsemi je skoraj najmanjši, toda daleč največji po znanju. Pri družini, kjer je stanoval, ga gospodinja začne vikati.

Spet so tu počitnice. Župnik gospod Janez je že komaj čakal, da se bo z Ignacijem pogovarjal v latinščini, a zdaj tudi že v francoščini. Nemščino pa tako in tako znata oba.

Doma so zadovoljni. Oče je ponosen in na tihem vesel, da mu v teh letih sin ni zrasel čez glavo; da bi bil kakor koli večji od njega. Ljudje bi ga dražili in bi jih celo s šalami težko ukrotil. Že tako ga je pivska družčina kdaj nagajivo spraševala, kako da ima njegov učenjakar rdečkaste in žimnate lase.

»Vi pa tako pamet,« je pribil tako odločno, da so mu nekaj časa dali mir. Mama pa ne bi bila mama, če je ne bi nekaj zelo zaskrbelo.

Naloga

Zmoli Oče naš za pravo življenjsko odločitev, za svoj bodoči poklic.

Različne kamne kremena je Knoblehar nabral na obrežju Belega Nila. V njegovi zbirki najdemo več vrst puščavskega peska. V domovino je prinesel tudi nekaj živali in rastlin, toda za njimi je izginila vsaka sled.